

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 366. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992357527824/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

deres Bolig og deres jordiske Fædreland ogsaa taber Agtelsen for deres himmelske Hjem og Slægt, foretrækker den indskrænkede Viden for den uendelige Tro og vænner sig til at foragte alt Stort og Vidunderligt og betragte det som død Lovvirkning.»

Saaledes deklamerede i det attende Aarhundrede Degnene. Men man føler Digterens Følgestrengthed. Poesien, som førte Schiller til Hellas, fører ham til Inkquisitionen og bringer ham, som Joseph de Maistre efter ham, til at tage dens Parti mod Galilæi.

Om Protestantismen siger han: «Denne store indre Spaltning, som ødelæggende Krige ledsagede, var et mærkværdigt Tegn paa Kulturens Skadelighed — idetmindste paa den foreløbige Skadelighed af et vist Kulturtrin . . . Oprørerne adskilte det Uadskillelige, delte den udelelige Kirke og rev sig formasteligt ud af den almindelige kirkelige Forening, ved hvilken og i hvilken alene den ægte varige Genfødelse var mulig . . . Religionsfreden blev sluttet efter ganske fejlagtige og religionsstridige Grundsætninger, og ved Fortsættelsen af den saakaldte Protestantisme blev noget ubetinget Selvmodsigende: en varig Revolutions-Regering indsat . . . Luther behandlede overhovedet Kristendommen vilkaarligt, miskendte dens Aand, og indførte et andet Bogstav og en anden Religion, nemlig Bibelens hellige Almengyldighed, og derved blev desværre en anden, højst fremmed jordisk Videnskab indblandet i Religionsanliggender, Sprogstudiet, hvis udtærende Indflydelse fra den Tid af er umiskendelig . . . Nu blev da Bibelens ubetingede Almenfættelighed paastaet, og nu virkede det tarvelige Indhold, det raa abstrakte Udkast til Religion i de bibelske Bøger end mere trykkende, og vanskeliggjorde uendeligt den hellige Aand den frie Bevægelse, Indtrængen og Aabenbaring . . . Med Reformationen var det ude med Kristendommen . . . Til Lykke for den gamle Tilstand opstod nu en ny Orden, over hvilken Præstevældens døende Aand syntes at have udgydt sine sidste Gaver, og som med ny Kraft rustede det Gamle, og med vidunderlig Indsigt og Standhaftighed, klogere end det nogensinde fordem var sket, antog sig det pavelige Herredømme og dets mægtige Genoprettelse. Endnu var aldrig noget saadant Selskab blevet set i Verdenshistorien . . . Jesuiterne forstod godt, hvormeget Luther havde sine folkeforførende Kunster og sit Studium af Menigmand at takke for . . . Af Instinkt er den Lærde fra Arildstid af Gejstlighedens Fjende; den lærde